

ground. -2 Imperishable, permanent; 'रूपं inveterate enmity. -3 [न च्योतते क्षरति; च्युत्-क. न. त.] Not melting away or perishing, not leaking or dripping. -तः 1 N. of Vishnu; of the Almighty being; यस्मान् च्युतपूर्वोऽहम-च्युतस्तेन कर्मणा Bhāg, गच्छाम्यच्युत-दर्शनेन K. P. 5. (where अ° also means 'one who is firm, does not yield to passions'). -3 N. of a plant, Morinda Tinctoria. -4 A sort of poetical composition containing 12 cantos. -Comp. -अमजः [प. त.] N. of Balarāma or Indra. -अंगजः, पुत्रः, -आत्मजः N. of Cupid, son of Kṛishṇa and Rukmiṇī. -आवासः, वासः the sacred fig-tree. -जः [प. त.] a class of Jaina deities said to have been produced from Vishṇu -स्थलं N. of a place in the Punjab.

अज् 1 P. (optionally replaced by the root वी in non-conjugational tenses; अजति, अजाति, अजित्) 1 To go. -2 To drive, lead. -3 To throw, cast (used with prepositions found only in Vedic literature). [cf. L. ago; Gr. ago; Zend az].

अज् a. [न जायते; जन्-ड. न. त.] Unborn, existing from all eternity; यो मामजमनादिं च वेत्ति लोकमहेश्वरं Bg. 10. 3; अजस्य गृह्णीत जन्म R. 10. 24. -जः 1 The 'unborn,' epithet of the Almighty Being; न हि जातो न जाये-ऽहं न जनिष्ये कदाचन । क्षेत्रज्ञः सर्वभूतानां तस्मादहमजः स्मृतः ॥ Mb.; also a N. of Vishṇu, Siva or Brahmā. -2 The (individual) soul (जीव); अजो नित्यः शाश्वतोऽयं पुराणो न हन्यते हन्यमाने शरीरे Bg. 2. 20. -3 A ram, he-goat (अजेन ब्रह्मणा दक्षयज्ञमेगसमये भेषरूप-ग्रहणेन पलायमानत्वात् अजाधितरूपवत्त्वात् भेषस्य उपचारात् अजत्वं Tv. ). -4 The sign Aries. -5 A sort of corn or grain; अजैर्यष्टव्यं तत्राजा व्रीहयः Pt. 3. -6 Mover, leader (Ved.), said of Indra, Maruts, Rudra &c.; a drove. -7 N. of a mineral substance (माक्षिकधातु). -8 N. of the Moon or Kāmādeva (आत् विष्णोर्जायते इति; cf. चंद्र-या मनसो जातः). -9 A vehicle of the sun. -10 N. of the father of Dasaratha and grand-father of Rāma; so called because he was born on the Brāhma Muhūrta. -11 N. of a Rishi. -Comp. -अद्- [अजं अर्चति; अद्-घञ्] N. of the ancestor of a warrior tribe, P. IV. 1. 71. -अदनी [अजैः तृत्या अद्वैः दुःखस्पर्शत्वेपि अघते; अद्-कर्मणि ल्युट्] a kind of prickly nightshade, दुरालभा (Mar. धमासा). -अंजी

[अजस्य अंजमिव अंजं तदाकारवती भंजरी यस्याः] N. of a pot-herb Convolvulus Argenteus, नीलबुद्ध. -अविकं [अजाभाव-यश्च तेषां समाहारः इदं] goats and sheep; small cattle; अजाविके तु संरुद्धे Ms. 8 235. -अश्वं goats and horses. (-श्वः) the Sun or Pūshan, who has goats for his horses. -एकपाद्-वः [अजस्य छागस्य एकः पाद इव पादो यस्य] N. of one of the 11 Rudras, or of the asterism पूर्वमात्रपदा presided over by that deity. -एडकं [अजाश्च एडकाश्च तेषां समाहारः] goats and rams. -कर्णः, -कर्णकः [अजस्य कर्ण इव पर्णं यस्य-स्वार्थे कर्ण] N. of the plant असनवृक्ष Terminalia Alata Tomentosa; of another tree साल Shorea Robusta. -गंधा [अजस्य गंध इव गंधो यस्याः सा] the shrubby basil, वनयामानी. -गंधिका a kind of ववैरीशाक (Mar. तिलवणी, कानफोडी). -गंधिनी = अजशुंगी q. v. -गरः [अजं छागं गिरति भक्ष-यति; गृ-अच्] a huge serpent (boa constrictor) who is said to swallow goats. (-री) N. of a plant. -गल See अजगल below. -गल्लिका [अजस्य गल इव] an infantile disease (Montagra). -जीवः, -जीविकः [अजैस्तथारणेन जीवति; अजा एव जीविका यस्य वा] a goat-herd; so -पः, -पाः. -दंडी [अजस्य ब्रह्मणो दंडो यस्याः सा] ब्रह्मदंडी a kind of plant (ब्रह्मणो यज्ञार्थदंडस्य तदीयकाठेन करणात् तथात्वं). -देवता 1. N. of the 25th asterism, 2. fire, the presiding deity of goats (रौद्री धेनुर्धनिदिष्टा छाग आग्नेय उच्यते). -नामकः [अजः नाम यस्य सः कपु] a mineral substance. -पतिः 1. the best of goats. 2. N. of Mars; lord of the sign Aries. -पथः = अजवैथिः q. v. -पद्-; -पाद्-वः N. of a Rudra; See अजेक-पाद above. -बंधुः [अजस्य बंधुरिव सुखत्वात्] a fool (silly like the goat). -भक्षः [अजैर्भक्ष्यते असौ भक्ष-कर्मणि घञ्] N. of the ववैरी plant (the leaves of which are very dear to goats). -मायु a. Ved. bleating like a goat. -मारः [अजं मारयति विक्रयार्थं; मृ-णिच्-अण्] 1. a butcher, 2. N. of a country (the modern Ajmeer, which, it is supposed, formerly abounded in butchers). -मीढः [अजो मीढो यजे सिन्नो यत्र व.] 1. N. of the place called Ajmeer. 2. N. of the eldest son of Hasti, born in the family of Puru, son of Yayāti. 3. surname of Yudhishṭhira. -मुख a. goat-faced. (-खः) N. of a Prajāpati (Daksha.) When Daksha reviled Siva at his sacrificial session, Virabhadra pulled out his face, and afterwards at the request of Siva himself he put up a goat's face in place of the original human one. (-खी) N. of a

Rākshasi kept to watch over Sitā in the Asoka garden at Lankā. -मोद्ग, -मोदिका [अजस्य मोद इव मोदो गंधो यस्याः, अजे मोदयतीति वा] N. of a very useful medicinal plant, Common Carroway; the species called Apium Involueratum or Ligusticum Ajo-wan (Mar. औवा). -लंबनं [अज इव लंब्यते गृह्यते कृष्णवर्णत्वात् कर्मणि ल्युट्] antimony. -लोमन्, -लोमी-मा [अजस्य लोमं लोमं भंजरी यस्य-स्या वा] cowage, Carpopogon Pruriens. -वस्तिः [अजस्य वस्तिरिव वस्तिर्यस्य] N. of a sage, or of a tribe sprung from him. -वीथिः-थी f. [अजेन ब्रह्मणा निर्मिता वी-थिः शाक. त.] one of the three divisions of the southern path comprehending the three asterisms मूल, पूर्वा-षाढा and उचराषाढा; a sort of heavenly passage (गगनसेतु, यमनाला); पितृयानो-ऽजवीथ्याश्च यदगस्त्यस्य चांतरं Y. 3. 184. 2. goat's path. -शुंगी [अजस्य भेषस्य शुंग-मिव फलं यस्याः सा] N. of plant, विषाणी or Odina Wodier, highly medicinal, (Mar. भेंदशिगी), See भेषशुंगी.

अजका = अजिका below.

अजने [अजं भावे ल्युट्] Moving, driving. -नः Brahmā; यौनिजः born from Brahmā i. e. Dakṣha.

अजनिः [अज्-अनि] A path, road.

अजा [न जायते इत्यजा] 1 (According to Sāṅkhya philosophy) Prakṛiti or Māyā; the verse which refers to अजा, (अजामेकां लोहितशुक्र-कृष्णां &c.) is interpreted by the Vedāntins as referring to the प्रकृति consisting of तेजस्, अप् and अन्न, See S. B. -2 A she-goat. -Comp. -गलस्तनः the fleshy protuberance or nipple hanging down from the neck of goats; (fig.) an emblem of anything worthless or useless; धर्मार्थकाम-मोक्षाणां यस्यैकोपि न विद्यते । स्तन-स्येव तस्य जन्म निरर्थकं ॥ स्तनवत्त्वलंबने यः कंठे ऽजानां मणिः स विज्ञेयः Br. S. 65. 3. -जीवः, -पालकः a goat-herd, See अजजीव &c. -तौल्वालिः [शाक० गण] N. of a sage who lived on the milk of goats (अजादुग्धेन वर्तमानः).

अजका, -अजिका (स्वार्थं कन् टाप्) 1 A young she-goat. -2 [अजस्य विकारः अवयवः गलस्तनः पुरीषं वा] The fleshy protuberance on the neck, or its excrement. -3 A disease of the pupil of the eye. -Comp. -जातः [अजकेव जातः] the above disease, (अजापुरीष-प्रतिमो रुजावात् स जोहितो लोहितपिच्छलात्) विदार्ये कृष्णं प्रचयोऽभ्युपैति तं चाजकाजात-मिति व्यवस्येत् ॥

अजकवः-वं The bow of Siva (शि-वो हि अनेनैव धनुषा विप्रासुरस्य वधेन अजं